

éves trainingnek helytelenségét. A felnőttek tornázásával röviden foglalkozik, amihez mellékletként az 1903-iki országos tornaünnep felállításának tervrajzát a millenáris tornaversenypályán, a vizsgatételeket és végül függeléként (80—104. lap) a magyarországi tornaegyletek szövetségének versenyszabályait közli. Kisebb kifogásoktól eltekintve, örülünk ezen vezérfónálnak, melynek megírásával szerző nem csupán a tornatanító-jelöltek, hanem a testnevelési ügy minden igaz barátjának köszönetét méltán megérdemelte.

Juba Adolf.

*

Léderer Ábrahám: a) **A félelem erkölcs- és neveléstani szempontból.** Budapest, 1903, Lampel Róbert (Wodiáner F. és fiai) könyvkiadó cég bizománya. — b) **A megfigyelések lélektani, gondolkodástani és neveléstani szempontból.** Wodiáner F. és fiai cs. és kir. udvari könyvkereskedés Budapest.

Léderer Ábrahám, e veterán pädagogusunk, ki öregsége dacára éber figyelemmel kíséri a pädagogia legújabb vívmányait, most ismét a nyilvánosság elé lépett, midőn egyszerre 2 érdekes pädagogiai tanulmányt bocsátott ki.

Az első, melynek teljes címét már fenn közöltem, a félelmet ember-, erkölcs- és neveléstani szempontból teszi vizsgálódásának tárgyává.

Rövid bevezetés után, melyben a szerző a félelem definícióját és különböző alakjait tárgyalja, a gyermekek és állatok lélektanának fejtegetésére tér át, melylyel összefüggésben a félelem mibenlétét mind a gyermekekénél, mind az állatoknál kimutatja, fejtegetéseit számos találó példával is felvilágosítja.

Legérdekesebb fejezete «A népek lélektana». A félelem a társadalomban c. fejezete, melyben arra utal, «hogy csak olvassuk a népek vándorlásairól, háborúikról és forradalmaikról szóló történeteket és befogjuk látni, hogy a félelem a társadalomban is fellép, mint erélyes ok, mint hatalmas eszköz a jó és rossz cselekedetekre, a javulásra, az ujjászületésre».

Az elmekörtán vizsgálódásainak eredményeit tekintetbe véve, szerzőnk már most igen okos tanácsokat ad mind a nevelőknek, mind a szülőknek, mikép lehet legeredményesebben a gyermekek féltékenységét leküzdeni és amaz eszközöket is ajánlja, melyek segítségével a félelmet a minimumra szorítani lehet. Általában — szerzőnk véleménye alapján — a nevelésnek nem az a feladata, hogy minden félelmet kiirtson, hanem inkább arra kell törekedni, hogy ezen érzélem ne lépjen a határon túl, indulattá, szenvedélylyé ne váljék és hogy az istenfélelem, a tekintély érzelme, a félelem eme nemesebb ágai erősbuljenek, virágozzanak és gyarapodjanak.